

לישועתך קויתי

על שולחנו של הגאון המקובל
איש האלקים הרב שמשון חיים בן הרב נחמן מיכאל נחמני ז"ע
מחבר הספרים הקדושים זרע שמשון ותולדות שמשון

פרשת עקב תשפ"א | גליון מס' 303

ובא ללמדנו לימוד כפול. ראשית, להקיש את המצוות הקלות לחמורות, להיזהר בהן בזהירות יתירה, כשם שאנו נזהרים בקיום המשפטים השכליים, החמורים. שנית, להורות לנו, כי גם את המצוות השכליות, יש לעשות לשם שמים, מחמת שכן ציווה ה', ולא בשל הבנתנו.

מעתה נבין, איך הובטח לנו בפרשתנו, שכר בעולם הזה. כי מי שמקיים גם את המצוות השכליות לשם שמים, ראוי הוא לקבל שכר גם בעולם הזה, מבלי לגרוע מאומה משכרו לעתיד לבוא. טעם הדבר, כי 'במידה שאדם מודד בה מודדין לו', (מגילה יב.). וכשם שהוא שמר את המשפטים הראויים לקיום העולם, לשם מצווה דווקא, כנגד זה יזכה לקבל גמולו. להרבות טובה לקיום עולם, וגם חלקו בטובה זו יתרבה. ובאמת, לכשנדייק בפסוקים נגלה, כי כל ההבטחות המוזכרות בפרשתנו, הינן כאלו הנצרכות לקיום העולם.

עוד נוכל לתרץ בדרכים נוספות, את הקושיה, כיצד מבטיחה התורה בפרשתנו, שכר בעולם הזה לשומרי המצוות. הלא 'היום לעשותם ולמחר בעולם הבא, לקבל שכרם'.

א. יתכן לומר, כי דווקא אצל יחיד נאמר הכלל הזה. אולם רבים העושים את המצוות, יקבלו שכרם גם בעולם הזה.

חילוק זה, מדויק היטב בפסוקים. כי לעיל, בסוף הפרשה הקודמת, שם למדנו כי היום לעשותם ומחר לקבל שכרם, מדברת התורה בלשון יחיד. 'ושמרת את החקים ואת המשפטים אשר אנכי מצוך היום לעשותם'.

אולם, בפרשתנו בה הובטחנו על שכר בעולם הזה, נוקטת התורה בלשון רבים. 'והיה עקב תשמעון את המשפטים האלה ושמרתם ועשיתם אותם'.

והיה עקב תשמעון את המשפטים האלה ושמרתם ועשיתם אותם ושמר ה' אלקיך לך את הברית ואת החסד אשר נשבע לאבותיך. ואהבך וברכך והרבך וברך פרי בטנך ופרי אדמתך דגנך ותירשך ויצהרך שגר אלפיך ועשתרת צאנך. (דברים ז יב - יג)

בסיומה של הפרשה הקודמת, פרשת ואתחנן, למדנו, 'ושמרת את המצוה ואת החקים ואת המשפטים אשר אנכי מצוך היום לעשותם'. ופירש רש"י, 'היום לעשותם ולמחר לעולם הבא לקבל שכרם'. וכן אמרו חכמים (קידושין ט:), 'שכר מצווה בהאי עלמא ליכא; (-בעולם הזה לא מקבלים שכר על המצוות). נשאלת איפה השאלה, איך הובטחנו בפרשתנו שכל הבטחות, אשר הצד השווה שבכולן, כי הן שכר בעולם הזה.

שמא תרצה לומר, כי הפסוק מדבר על מצוות חמורות, אשר רק עליהן מקבלים שכר בעולם הזה, כדוגמת אלו 'שאדם אוכל פירותיהם בעולם הזה והקרן קיימת לו לעולם הבא', (פאה פרק א משנה א). לא יתכן לתרץ כך. שכן, כבר פירש רש"י, 'והיה עקב תשמעון - אם המצוות קלות שאדם דש בעקביו תשמעון'.

ויש ליישב, כי הנה ידוע ש'משפטים' המה המצוות ההכרחיות והחמורות, אשר גם לולא היו נכתבים בתורה, היו ראויים לקיימם מחמת הבנת השכל, (ראה רש"י ויקרא יח ד). כי מבלעדיהן, אין העולם יכול להתנהל ולהתקיים כראוי. עוד גודע, כי תיבת את, תתפרש לפעמים כמו עם, (ראה רש"י בראשית ד א).

לפי זה נוכל לפרש כך: 'והיה עקב תשמעון, את המצוות שאדם דש בעקביו. את המשפטים' - יחד עם המשפטים השכליים, החמורים. ובנוסף, גם משפטים אלו, 'ושמרתם ועשיתם אותם', לשם מצוותם. היינו, לא מחמת הכרת השכל בנחיצותם, אלא לשם שמים. או אז, 'ושמר ה' אלקיך לך את הברית ואת החסד'.

נמצא, כי הפסוק מדבר על שתי סוגי המצוות. על אלו הקלות וגם על המשפטים השכליים, החמורים.

ב. אומנם, ככלל, לא מקבלים שכר בעולם הזה על המצוות. אך אדם שקבל את ייסוריו באהבה, הריהו זוכה לשכר גם בעולם הזה. וכלשון הגמרא (ברכות ה.), 'ואם קבלן עליו מאהבה, מה שכרו. יראה זרע יאריך ימים'.

רמז לדבר, בדברי הפסוק 'ושמר לך ה' אלקיך את הברית'. והנה ייסורים של אהבה, מכונים ברית. כפי שלומדת הגמרא (שם), מן הפסוק (דברים כח ט), 'אלה דברי הברית', שנאמר אחרי הקללות של משנה תורה. ואז יזכה לברכות הכתובות בהמשך הפסוקים.

ג. אכן, אדם המקיים כל חובתו לפני בוראו, אינו מקבל שכר בעולם הזה. אולם החסיד, זה שעושה יותר מחובתו, לפני משורת הדין, אף מן השמים נוהגים עמו לפני משורת הדין, לתת לו מעט משכרו בעולם הזה.

זהו הפירוש, והיה עקב תשמעון. עקב, פירושו תמיד בכל עת ובכל רגע, כדרך החסידים שעושים לפני משורת הדין. וכמו שאמר דוד המלך (תהלים קיט קיב), 'נטיתי לבי לעשות חוקיך לעולם עקב'. או אז, 'ושמר ה' אלקיך לך את הברית ואת החסד'

(זרע שמשון פרשת עקב, מאמר א)

ברוך תהיה מכל העמים לא יהיה בך עקר ועקרה ובבהמתך (דברים ז ז)

יתכן לפרש באופן מחודש, את תחילת הפסוק 'ברוך תהיה מכל העמים'. ולפי זה, יהיה סיום הפסוק, 'לא יהיה בך עקר ועקרה ובבהמתך', המשך וקשור בתחילתו.

כי הנה אמרו במדרש (בראשית רבה ס יג), למה היתה רבקה אמנו עקרה, כדי שלא יהיו אומרים, נתקיימה ברכתם של אחיה ואמה, שברכו אותה אחותנו את היי לאלפי רבבה. על כגון דא, אומרת לנו כאן התורה, אף אם תהיה מבורך מפיהם של כל העמים, בשל מעשיך הטובים והנאצלים. מכל מקום, אל לך לחשוש, שמא תזיק לך ברכתם חלילה. אלא אף אם יברכוך, 'לא יהיה עקר ועקרה בך ובבהמתך'.

ואף שאצל רבקה אמנו, הזיקה ברכתם של אחיה ואמה, החילוק הוא פשוט. כי הדבר תלוי, בשורש ברכתו של הנכרי, מהיכן הוא נובע. ברכתם של

קרובי רבקה, נבעה מאהבתם אותה ומרצונם, לראותה מצליחה בכל דרכיה. ברכה שכזו, לא תועיל אלא להיפך. כדי שלא יאמרו, שבזכות ברכתם אכן הצליחה.

אולם שונה הדבר, באם ברכתו של הנכרי את היהודי, באה מחמת שרואה בו מעשים טובים. באופן כזה, אדרבה. יקיים הקדוש ברוך הוא את ברכתו, כדי שלא יתרעם הנכרי על מידותיו יתברך, ונמצא שם שמים מתחלל. וכעין זה, מצינו בתפילתו של שלמה המלך (מלכים א ח מג), שביקש 'ועשית ככל אשר יקרא אליך הנכרי'. זאת, בשביל שלא יתרעם איש, על מידות ה', (עיינ רש"י שם).

(זרע שמשון פרשת עקב, סוף מאמר א)

הלכתא כנהמנו להחזיר עבודה ליושנה

'חסדי ה' כי לא תחו כי לא כלו רחמי'. זכה דורנו ובענים האחרונות, הולך ומתפרסם בכל רחבי תבל, כח היושנות הטחון בספר הקדוש 'ברע יוני', כהכחחו de רבינו המחבר.

הרבה דרכים לחקוק. ישנן שונות, על ידי לימוד קבוע בספר. יש כאלו, שרמיים תרואה לטובת הפנת תורת רבינו, וכך הם נועים. יש, אשר פשוט חסיים טכנית בחלאת ההפנה, וחזאים את יושנתם. העוסקים בחלאת הקודש, יכולים להעיד חלילי ראונו, על באר de יושנות חופלאים, אינו פוסק חלילי עזר ועזר.

סיפר יהודי יקר, שהיה חסידר בחקוק עבודה חבוס. יום אחרי, עקב סכסוך עם חנהל, פוטר ככאב חסבדחתו. בחשך תקופה, חסובת הלה ללא פרנסה, עד שזכר בסעודה הידועה, de לימוד קבוע בספר 'ברע יוני'.

הוא לא היסט, רכש את הספר הקדוש ואף קבע בו סדר לימוד, חידו יום ביומו. והנה פלא. עוד באותו שבוע, האיר לו חסד ה'. תוך ימים ספרים חליל החל ללמוד 'ברע יוני', התקפרו אייליו חקוק חסבדחתו ובקפו הימונו, חלילי חסבדחתו חסבדחתו.

